

HALLANDSFARARES INFORMATION

Medlemsblad för Hallands Genealogiska Förening

Mars 1988

Nr 6

Red. Sperling Bengtsson, Sördals Lyckeväg 16, 310 42 Haverdal

Redaktören har ordet:

Hur många nya anor kunde läggas till under 1987? Genom egen forskning eller genom kontakt med andra släktforskare. Det är alltid svårt att komma ihåg efteråt, så hårt engagerade som vi är i vår spännande hobby.

Tanken att just få ta del av andra släktforskare resultat ligger bakom de Anbytarträffar, som vi började med i fjor och blev en verklig framgång. Därför fortsätter vi med det och utökar med sådana träffar i Forop-Hylte och Knäred i år. Så blir det en tvådagars kurs den 8-9 april på Katrineberg med läsning av tysk skrivstil. Våra grannar i söder, Skånes Genealogiska Förening, har en Anbytarträff i Mölle den 26 mars, lämplig för den, som har anor i Bjäre- och Kullabygden. I år firar Skara 1000-årsjubileum och då blir det också någon genealogisk utställning, men några detaljer om det har ännu inte kommit. Sammankomsten över länsgränserna i Markaryd i november fick för få deltagare, men man får hoppas att det kommer igen, för det var ett fint tillfälle.

Under utställningsdagarna på Kulturen i Lund presenterade DIS sitt projekt Claes - avskrift och utgivning av alla Vigselböcker i landet. Det blir ett stort verk som måste utföras ideellt och därför kan det lätt bli "fläckvis" om man inte ser upp. Halland är ännu

inte med, och därför skall HGF slå ett slag för detta lofvärda arbete under kommande år. Tänk efter, hur svårlästa och svåråtkomliga en del Vigselböcker kan vara. Säkert finns en del Ministerialböcker redan avskrivna, se efter vad ni har så att det hela kan samordnas - det är uppemot etthundra socknar med städerna i Halland, så kommer de senast inkorporerade socknarna i Småland och Västergötland. Meddela till HGF vad som redan finns avskrivet och vilka socknar ni kan ställa upp med och som kan bli aktuella i det fallet, därutöver. Vi måste se till att det inte blir några "vita fläckar" för Hallands del. En kortfattad anvisning finns i nr 5, sid.5 och 6, men en sammanfattning följer på sidan 6.

Inför det kommande året får vi också önska, att det skall ordna upp sig i förhållandet mellan GF och Sveriges Släktforskarförbund, till alla släktforskare bästa.

Sperling Bengtsson

Nästa nummer utkommer i september.

Välkomna med egna bidrag

före 10 augusti

• Vårens program •

VÄRMÖTE I HALMSTAD

Torsdagen den 17 mars, kl 19

Se vidare på motsstående sida.

MÖTE I KUNGSBACKA

Onsdagen den 30 mars, kl 19

Lokal: Församlingshemmet på Skansen

"VEM VAR BÖCKSTENSMANNEN"

Föredrag av Owe Wennerholm.

Tillfälle till anbyte.

Medtag kaffekorg.

ANBYTARTRÄFF I HYLTE

I månadsskiftet april-maj planeras en träff på biblioteket i Hylte, där vi byter anor och knyter kontakter över länsgränsen.

Närmare upplysning ansöks på biblioteken i vecka 12.

HALLÄNSK SLÄKTFORSKAREKURS PÅ KATRINEBERGS FOLKHÖGSKOLA

På initiativ av HGF kommer en kurs i släktforskning att anordnas av Hallands bildningsförbund på Katrinebergs folkhögskola fredagen den 8 och lördagen den 9 april. Ledare för kursdagarna blir Ruben Fogelquist, välkänd för tidigare kurser han ordnat i detta ämne.

Våra egna kända HGF-medlemmar medverkar. C M Andersson låter oss ta del av hans kunskaper som specialist på Hallands kyrkor och deras arkiv, Sperling Bengtsson informerar bland annat om sitt snart avslutade stora arbete med Hallands Landsbeskrivning år 1729 och han och Ivar Larsson övar oss i läsning av gamla handstilar.

Datorn har kommit som ett hjälpmedel för släktforskningen. I vår Hallandsfarares Information nr 5 har Sven Johansson lämnat upplysning om föreningen DIS (datorhjälp i släktforskning). Sven Johansson kommer att närmare belysa detta ämne och hur vi och hembygdsföreningarna kan exempelvis avskriva vigselböcker så att DIS arbete att göra en sammanställning för hela Sverige kan förverkligas. Med tillfredsställelse kan vi meddela att Sven som dagligen sysslar med datorer som expert i Ericsson Telematerial i Halmstad kommer att under kursen demonstrera en dator i släktforskningens tjänst. Kostnaden för datorer är numera överkomlig.

Ingrid Thorén talar i egenskap av professionell bokföringsexpert om den hitillsvarande kyrkobokföringen i samband med släktforskning.

Anmäl dig i tid på närslutna förmöten!

ANBYTARDAG I MÖLLE

Lördagen den 26 mars i samarbete med Kullabygdens Släktforskare anordnar SGF anbytdag på Grand Hotel i Mölle och hälsar alla släktforskare välkomna. På kvällen ordnas föredrag och måltid.

Anmäl till:

Ingrid Nilsson, Valldammsg. 23A

231 00 Trelleborg

Tel. 0410-16376 el. 13500

KURS I VÄXJÖ

Fredagen den 11 och lördagen den 12 mars
"Från bondesamhälle till industrisamhälle"

Lektorerna Carl-Gustav Holdar och K G Gustafsson, författare till boken "På jakt efter en hembygd", står för programmet.

Arrangörer är Kronobergs Genealogiska Förening, Vuxenskolan och S:t Sigfrids folkhögskola.

Kostnad: 400:- (G län) + 150:- övr. län.
Anmälan till Studieförb. Vuxenskolan
Box 3143, 350 03 Växjö. Snarast.

HALLANDS GENEALOGISKA FÖRENING

kallar till

VÅRMÖTE i HALMSTAD Torsdagen den 17 mars kl 19

Lokal: Broktorpsgården, Kyrkogatan 12

1. Stadseenliga Årenden
2. HALLANDS-FORSKNING I ÄLDRE TID I DANSKA RIGSARKIVET.
Föredrag av Lektor Georg Simon, Gentofte, Köpenhamn.
3. Sedvanligt samkväm med kaffeservering och tillfälle till anbyte.
Förhandsbeställning av smörgås samt wienerbröd kan göras till:
Agnes Lindgren 035-123077 eller Carl-Emil Agrell 0346-14939.

ALLA HÄLSAS VÄLKOMNA

Föreningsturbulens och årsavgifter

Genealogiska Föreningen (GF) i Stockholm hade efter flera års arbete och med olika föreningssammanträden framlagt utförliga stadgar för en ny riksomfattande förening och rekommenderade därefter alla, såsom Hallands Genealogiska Förening (HGF), att gå in i den föreslagna såväl med personligt medlemskap som föreningsvis.

Den 25 oktober 1986 bildades i Göteborg den nya föreningen kallad Sveriges Släktforskarförbund. HGF hade flera representanter närvarande. Otvetydigt fick man vid detta tillfälle den uppfattningen att GF och dess samlingar skulle uppgå i det nya förbundet, sedan vissa frågor i samband med GF:s fonder hade ordnats genom förhandlingar. HGF anslöt sig till Sveriges Släktforskarförbund.

Utvecklingen blev annorlunda än vad man förmodat. De ekonomiska tillgångar som fanns i riksföreningen GF förorsakade stridigheter, där Arvid Lundbäcks underliga inlägg i GF-Aktuellt förvånade

en enkel landsortsmedlem som undertecknad, som i fyrtio år varit medlem i GF. GF:s ordinarie höstmöte den 21 november refereras i ANROPET den relativt nya Storstockholms Genealogiska förenings medlemsblad. Enligt tidningens referat ansåg många att ordföranden öppet brutit mot gängse sammanträdesregler när Arvid Lundbäck valdes till GF:s ordf. Ifall GF är bunden av ekonomiska obligationer gentemot enskilda medlemmar och dessa obligationer emot enskilda medlemmar hindrar GF:s uppgående i det nya Släktforskarförbundet borde sådana medlemmar tillgodoses genom en ekonomisk engångsuppgörelse, så att hindren för en vettig släktforskareorganisation undanröjes.

GF:s höstmöte den 21 november verkar kupperat, eftersom en tydlig agenda ej utsänts i förväg och landsortsmedlemmar som undertecknad ej förstått att Lundbäcks videologfirma Lundbex är inblandad i GF:s ekonomi.

I det kaotiska tillstånd som uppstått i de båda stora föreningarna, så innebär detta för en medlem i HGF, att han måste erlagga följande avgifter för att få samma information som tidigare:

Sveriges Släktforskarförbund	
årsavg. pers.	100 kr
årsbok	50 kr
	150 kr
Genealogiska Föreningen (GF)	90 kr
Hallands Genealogiska För. (HGF)	40 kr
	280 kr

Med starkt ökade kostnader för individuella släktforskare och organisationer kommer det att bli omöjligt att driva två rikstäckande organisationer.

Ludvig Kollberg

Höstmötet i Falkenberg

I Folkets hus hade ett femtiotal medlemmar samlats. Mötet leddes av föreningens ordförande Ludvig Kollberg.

Till ordförande omvaldes Ludvig Kollberg samt nyvaldes som styrelseledamot Pär Lindblad, Halmstad. Styrelsen i övrigt, som består av Charlotte Lindgren, Falkenberg, sekreterare, Carl-Emil Agrell, Falkenberg, Ivar Larsson, Tvååker, Sperling Bengtsson, Harplinge, Ethel Hammeltz, Särö, Rolf Åkesson, Knäred, Ingrid Thorén och Ann-Marie Melin båda Halmstad, omvaldes. Till suppleanter omvaldes Henrik Karlsson, Varberg och Sven Berthag, Slöinge.

Stadsarkivarie Bror-Erik Ohlsson, Eskilstuna, som var kvällens föredragshållare, återger i sammandrag sitt föredrag som följer:

SLÄKTFORSKNING OCH HEMBYGDSFORSKNING SOM KULTURFAKTOR.

På släktforskar mötet i Falkenberg den 23 november berättade jag om hur jag funnit ett sätt att lyfta fram intressant arkivmaterial för släkt- och hembygdsforskare. I hela vårt land produceras massor av hembygds litteratur, men en hel del skulle knappast tåla en kritisk granskning. Vidare har utgivningen ibland skett utan i förväg genomtänkt plan. Det kan då hända att böcker blir liggande i stora högar utan att finna avsättning någonstans. En sådan situation kan inte tillfredsställa någon.

Jag anser därför att man i förväg bör ha klarat ut tre ting: 1) Författare, 2) Finansieringen och 3) Försäljningen. Dessa tre hör ouplösligen samman. Föreningen utser kanske en redaktionskommitté,

som får till uppgift att göra en grovskiss på vad boken ska innehålla och kontakter skribenter. När man fått en ungefärlig uppgift om vad utgivningen kommer att kosta, är det dags att titta på tillgångarna, leta efter sponsorer, söka kommunalt bidrag eller få abonnenter. Försäljningen löses bäst om man har ett nätverk av kontakter, som man brukar förse med periodisk litteratur. Hur får man en stadigvarande kundkrets?

Jag har fått vara med om att bilda ett lokalhistoriskt sällskap i norra Södermanland. Varje år skall vi ge ut en årsbok jämte en bulletin, vilken kommer ut med två nummer. Som aptitretare inbjuder vi sällskapets medlemmar till tre aktiviteter per år, varav en är utflykt.

Medlemsavgiften är satt så lågt som 50 kronor. För denna erhåller man bulletinerna och årsboken jämte inbjudan till aktiviteterna. För att hålla denna låga kostnad måste man låta till stor idealitet, låg tryckkostnad och många medlemmar. När vi inledde verksamheten hösten 1986 hade vi 17 medlemmar. Tack vare utnyttjande av grafiska utbildningen i Eskilstuna för tryckningen och stadsarkivets personal för bokbindningen kunde vi ge ut en årsbok på 320 sidor i 500 exemplar för mindre än 10.000 kronor inklusive porto-kostnaderna. Pengarna fick vi från Södermanlands hembygdsförbund och Södermanlands släktforskarförening, som ställde upp med 5.000 kronor vardera.

De nämnda medlemsförmånerna och den låga medlemsavgiften har gjort att medlemssiffran snabbt råkade i höjden (205 i november 1987 och 325 i januari 1988 med 400 som mål i november 1988). Jag vill tillägga, att Lokalhistoriska sällskapet i norra Södermanland är en sammanslutning av dels enskilda historieintresserade, som betalar 50 kronor, dels institutioner som arkiv, bibliotek och museer samt hembygds- och släktforskarföreningar, vilka betalar 100 kronor. Verksamheten är inriktad på att öka historieintresset och kunskapen om hembygden. Målet söker vi uppnå genom att lyfta fram intressant källmaterial. Aktuellt just nu är domboks material och kronofogdearkiv från tidigt 1800-tal samt julseder i norra Södermanland.

Bror-Erik Ohlsson

Hur är man släkt med en brylling?

I GF-aktuellt, (nr 76) sid 11 kan man läsa "Facktermer inom släktforskningen". En lista med ovanliga ord och benämningar som släktforskare ibland stöter på och med förklaring till dem. Vem som står för det framgår inte och visst är det bra att ha till hands ibland. Men tyvärr har där också insmugit sig ett felaktigt försök att reda ut de gamla benämningarna brylling, syssling och - pyssling.

En titt i ett par uppslagsverk ger följande förklaring:

Ord för ord: Syssling, kusinbarn, syskonbarns barn, tremänning, (prov.) småkusin, nästkusin; pyssling 1 tomté (nisse), vätte, se dvärg, homunculus, 2 liten pojke, pyre, 3 femmänning.

Ordhandboken: Brylling fyrmänning. Sysslingars barn är bryllingar; syssling betyder i Finland detsamma som N fyrmänning. Jfr tremänning; tremänning N syssling; fyrmänning N: fyrmänningar inbördes är tremänningars (sysslingars) barn. N = Nordligt språkbruk.

Blir man klokare av det, så säg!

Danska sråket har faetter -teren -re (manlig) kusin (jfr kusine); snurrig faetter komisk figur; kusine -n -r (kvinnlig) kusin.

Från början har det kanske gått till så, att någon som ryckts bort från sina rötter på landsbygden och planterats om i en storstad, hörde sägas, att en viss släkting var en brylling eller syssling inom slakten. Kanske fars kusins barnbarn = fyrmänning. I sin okunnighet om den verkliga betydelsen har så denna benämning satts på ett visst släktled.

Låt oss ta bestämt avstånd från sådan begreppsförvirring inom släktforskningen!

Genom studiecirklar i släktforskning har jag alltid uppmanat till att glömma bort de diffusa benämningarna brylling, syssling och pyssling. Använd de riktiga tremänning, fyrmänning och så vidare. Vad är det för fel på dem? Tills vi blev upplysta om rätta betydelsen av brylling och pyssling. Pyssling har väl halkat med i hastigheten och har säkert inte något med släktskap att göra. I

I vissa landsändar används andra benämningar för tremänning osv.

Brylling var - och är - brorssläkten och syssling systemsläkten. Brödernas ättlingar, bryllingar kom främst i släktskap och sedan systrarnas ättlingar, sysslingarna. De senare ingick i andra släkter, men först och främst var det viktigt att skilja dem åt i arvshänseende.

Vi skall därför inte införa nya begrepp genom släktforskningen där våra förfäder hade en klar och entydig benämning. Det gäller ju dem och deras tid, så använd också för den de riktiga benämningarna tremänning för kusiners barn, fyrmänning för deras barn och så vidare. Samt bryllingar för brödernas ättlingar inom en familj och sysslingar för alla systrarnas ättlingar. Pysslingar hör hemma i Trollskogen. På så vis behöver det aldrig bli någon tvekan om släktskap.

Våra förfäder var praktiska i det dagliga livet och talet och därför skall man inte förvanska eller införa nya begrepp för den tid de tillhör. Vill någon från och med år nittonhundraåttiosju införa andra benämningar vad det gäller släktskap och lyckas med det, står det envar fritt. Men absolut inte för gången tid. Det måste vi reagera skarpt emot.

Sperling Bengtsson

Släktforskning och blodprov

Bengt Sandgren är en släktforskare i Småland som följt slakten ned till 1500-talet och funnit idel bönder i sin mors släkt boende utanför Kalmar. Han skrattade åt sin mor som berättade att slakten härstammade från Mongoliets otillgängliga bergstrakter. Emellertid slutade han att skratta åt berättelsen, när man tog blodprov på honom och fann, att han hade en ytterst sällsynt blodgrupp, som endast återfinnes hos människor som lever på Himalayas höjder. Bengts anfader mf.mf.ff.ff.ff.:s far var sannolikt legoknekt i svensk-polske kungen Sigismund Vasas armé som blev slagen vid Stångebro 1598. Utmärkande för släktmedlemmar är även förekomsten av mongolfläckar vid rygglutet och Bengt har extra veck i ögonlocket för att skydda sig mot sandstormar. Bengt skrattar inte längre åt släktlegenden.

Ur Svenska Dagbladet 7/2 1988.

KORTA ANVISNINGAR

Skriv av originaltexten som den står med alla avvikande stavningar och förkortningar. Gör inte några normaliseringar eller förklaringar, det får i så fall göras i tillägg efteråt. Gör inte heller någon form av släktforskning. Enda tillägg i texten som kan tänkas, är att inom parentes skriva ut datum där bara det latinska namnet på helgen förekommer. Enklarest är att omedelbart skriva ner de förkortningar som kan anses behövliga, medan man har det framför sig.

Den färdiga avskriften lämnas till HGF, där den skall skrivas in på det program som DIS har tagit fram. Det underlättar införandet i deras datorer när registrering skall göras. Den som vill göra detta i egen dator kan vända sig till Sven Johansson, adress Kalendevägen 10, 302 39 Halmstad, tel. 035-12 88 64.

NY MEDLEMSFÖRTECNING

Ett nytt medlemsregister sänds ut under mars 1988. Min förhoppning är att detta skall stimulera kontakten medlemmar emellan. Namn, adress och telefonnummer är inlagt på data. Nästa steg blir att utveckla registret med era forskningsområden. Fyll därför i dina forskningsområden på bifogade blankett.

Skulle någon uppgift i matrikeln inte stämma eller saknas ber jag er meddela detta så snart som möjligt.

Charlotte Lindgren, Igeldamsv.10,
311 00 Falkenberg, tel. 0346-11180.

TÄNKVÄRDA ORD

Den blickar aldrig framåt
som inte kan blicka bakåt,
den sörjer illa för barnbarn
som saknar intresse för farfar,
den vet föga om rummet
som inte har känsla för tiden,
den tänker föga på andra
som lever blott här och nu.

Alf Henriksson

EFTERLYSNINGAR

Sökes födelseort och datum till

Rotebåtsman Lars Bäck Arfwidsson
död 1810 den 2 mars i Tvååker

gm Kjerstin Jönsdotter
f 1768 den 24 dec i Tvååker
d 1836 den 28 nov

Barn: Anders f 1799; Johanna f 1797;
Anna f 1802; Inger f 1805; Olof f 1808.

Kerstin Jörsell
Rosenvägen 3 d
430 22 Väröbacka
0340 - 61501

Kan någon berätta mer om släkten

CARISIUS?

Styckjunkare Caris Jonsson Kåhre,
Halmstad,

son Anders (Andreas) Carisius, kyrkoherde i Abild; död i Uddevalla.

Söner och dotter födda i slutet av
1600-talet el. början av 1700-talet:

Inger Carisia, d. i barnsäng 1729
Olof, Byggningskrivare i Marstrand
Carl Carisius, Comminister i Skredsvik
Johan Fr Carisius, Stadsnotarie
gm Dorothea Ström.

Gerd Rahnberg
Furåse 3
421 77 V Frölunda

SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

får ny adress i Stockholm under mars

Box 15222, 161 15 Bromma
Tel. 08 - 26 12 20

Årets förbundsstämma kommer att äga rum i Skara den 1-2 oktober. Planeringen för kommande stämmor är redan i full gång. 1989 blir det Sundsvall och 1990 Västerås.